

Wateroverlast in Nederland

KNAG-/KFTG-SYMPOSIUM

Overvolle sloten en ondergelopen straten na één van de natste zomers van deze eeuw. Stijgende waterstanden in de grote rivieren als gevolg van sneeuwsmelt en aanhoudende regenval in het stroomgebied van Rijn en Maas. Veelvuldig haalden deze problemen het afgelopen jaar het nieuws! De strijd met het water die in Nederland al eeuwen wordt gevoerd is actueler dan ooit. Vandaar dat het KNAG in samenwerking met de Kring voor Toegepaste Fysische Geografie (KFTG) op 1 oktober 1999 een symposium organiseert, waarbij zowel de oorzaken van de wateroverlast als ook de genomen maatregelen - het waterbeheer - centraal staan.

Wateroverlast door rivieren

Allereerst komt de wateroverlast door de rivieren aan bod. Vrijwel elk voorjaar treden de grote rivieren buiten hun oevers en komen de uiterwaarden onder water te staan. Extreme hoogwaters, zoals in 1993 en 1995, zorgen voor extra wateroverlast en maken het noodzakelijk dat grote delen van het rivierengebied worden ontruimd. De oorzaken voor deze extremen zijn nog niet geheel bekend: sneeuwsmelt en overvloedige regenval, een klimaatverandering? Wel is het nu al noodzakelijk dat deze hoogwaters goed worden voorspeld zodat er tijdig maatregelen kunnen worden genomen, zoals extra dijkbeschermingen aanleggen of mens en dier verplaatsen. Ook is het van belang dat het beheer over jaren kan inschatten hoe de rivier zich gaat gedragen. Hierdoor kunnen maatregelen worden genomen die ervoor zorgen dat hoogwater beter en veiliger wordt afgevoerd. Op dit moment vinden herinrichtingsprogramma's plaats, bijvoorbeeld Grensmaas en Zandmaas, die ernaar streven om op een natuurlijke wijze de hoogwaters beter te beheersen en de overige functies zoals scheepvaart, drinkwaterproductie, recreatie, natuur en landbouw optimaal tot hun recht te laten komen. De spreker over dit onderwerp is dr. Hans Middelkoop, fysisch geograaf aan de Universiteit Utrecht, voorheen medewerker bij Rijkswaterstaat.

Wateroverlast op het platteland

Het tweede onderwerp belicht de wateroverlast op het platteland en gaat in het bijzonder over grondwater als leiddraad voor het oppervlaktewater. Op het platteland wordt het grondwater vaak gebruikt voor de landbouw en voor de drinkwatervoorziening. Na overvloedige regenval, zoals bijvoorbeeld in 1998, stijgt het grondwater in de laaggelegen gebieden in West-Nederland tot vlak onder het maaiveld. Elke regenbui daarna zorgt voor ondergelopen weilanden en akkers waarop de gewassen staan te verrotten. De uitdaging voor de beheerder is het waterpeil op zo'n manier te reguleren dat de betreffende werking van de grond optimaal wordt benut en dat het overtollige water op tijd op het oppervlaktewater kan worden geloosd. De spreker over dit onderwerp is ir. Heiko Prak, verbonden aan de Dienst Landelijk Gebied.

Wateroverlast in steden

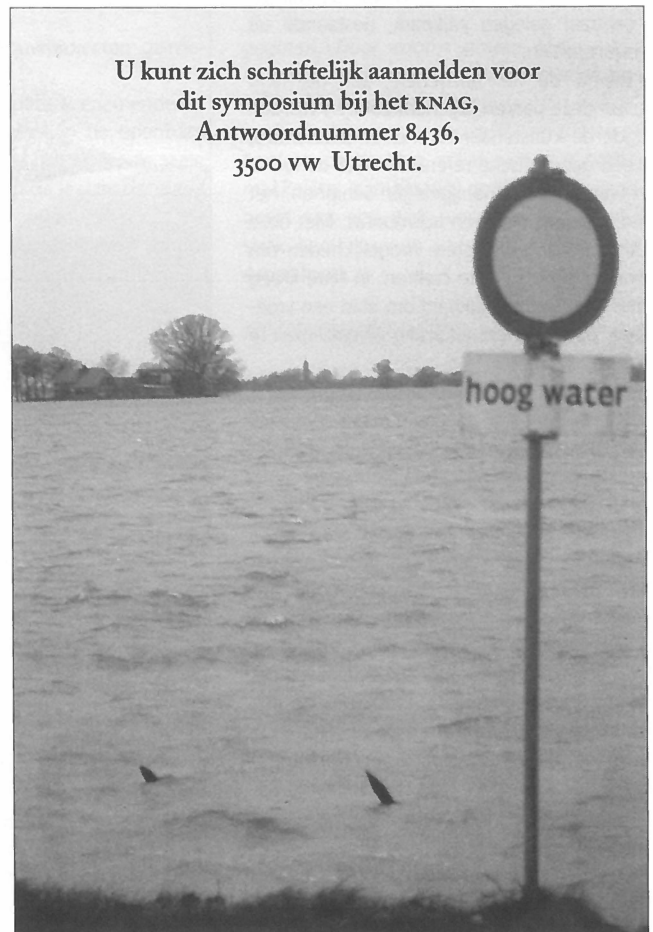
Het derde onderwerp gaat over wateroverlast in steden. Als gevolg van bestrating en bebouwing is veel grond in steden

ingepakt. Regenwater dringt zo nauwelijks in de bodem en de afvoer door goten en riolering verloopt heel snel. Bij intensieve regenbuien, wanneer er veel water in een kort tijdsbestek valt leidt dit tot volgelopen viaducten en overstroomde straten. Prof. ir. Jan Wiggers van de Technische Universiteit Delft licht dit onderwerp nader toe en geeft aan hoe hier in de praktijk mee wordt omgegaan.

Na afloop van deze voordrachten vindt een discussiepanel plaats, met inbreng van jonge geografen. Deze staat onder leiding van prof. dr. ir. Cees van den Akker. De studiemiddag wordt afgesloten met de introductie van een prijsvraag over water in de eigen omgeving voor leerlingen uit de derde klas van het voortgezet onderwijs. Aansluitend vindt er een borrel plaats.

*Aart Kroon
fysisch geograaf, Universiteit Utrecht*

U kunt zich schriftelijk aanmelden voor
dit symposium bij het KNAG,
Antwoordnummer 8436,
3500 vw Utrecht.

KNAG

Datum: vrijdag 1 oktober 1999

Tijd: 13.00-18.00 uur

Kosten: KNAG- en KFTG-leden: f 85,-, niet-leden: f 125,-
student-leden: f 30,-, student niet-leden: f 45,-